

میلیارد تومان منابع جدید مالی نصیب دولت شد (نوبخت، آذر ۱۳۹۸) که در سال رقمی در حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان به منابع دولت اضافه می‌کرد. با این حال اما، تصمیمات بدون هماهنگ‌سازی در سطح ملی و اطلاع‌رسانی اجتماعی، کشور را به دامن اعتراضات صنفی گسترده‌ای کشاند که تبعات گسترده‌ای برای مردم و جامعه ایجاد کرد. این اتفاقات در همان زمان منجر به کاهش مشارکت اجتماعی در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی شد که با مشارکت ۴۱ درصدی مردم معترض در این انتخابات، پایین‌ترین سطح مشارکت در انتخابات مجلس در تاریخ انقلاب اسلامی رقم خورد (خبرگزاری ایرنا، اسفند ۱۳۹۸). (نمودار ۱۲)

۴-۹ عملکرد اقتصادی دولت در نگاه جامعه:

درپایان لازم است درکنار توجه به شاخصه‌های موجود، به نقطه نظر مردم درباب چگونگی عملکرد اقتصادی دولت‌های یازدهم و دوازدهم بپردازیم. همانگونه که در تصویر شماره ۱۰ و براساس نظرسنجی مرکز تحقیقات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران قابل مشاهده است، ۸۶ درصد مردم عملکرد اقتصادی دولت آقای روحانی را غیرقابل قبول ارزیابی کردند که نشان از وخامت و پیچیدگی اوضاع اقتصادی کشور در تابستان ۱۴۰۰ دارد. براساس نمودار زیر، کمتر از ۱۰ درصد جامعه، عملکرد اقتصادی دولت از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ را قابل دفاع می‌دانند که این موضوع نمایانگر سطح بسیار نازل رضایت شهروندان از عملکرد اقتصادی دولت می‌باشد. این نارضایتی را می‌توان میراث خطرآفرینی دانست که تا سال‌های پایانی دولت سیزدهم بر اقدامات دولت آیت‌الله رئیسی سایه خواهد افکند.

نتیجه‌گیری:

در این فصل تلاش کردیم تا با بررسی برخی از شاخصه‌های اصلی اقتصادی کشور در ۱۰ سال اخیر، نشان دهیم که دولت سیزدهم در چه شرایطی سکان هدایت اقتصاد کشور را به‌دست گرفت. شاخصه‌ها و نماگرهایی همچون حجم نقدینگی، میزان تورم، بدهی دولت به بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی، میزان تجارت خارجی، تحریم‌های وضع شده علیه اقتصاد ایران و درنهایت نرخ فقر و میزان اشتغال در بازه‌های هشت و ده ساله در این بخش مورد بررسی قرار گرفته است. همه این آمارها نشان می‌دهد که دولت سیزدهم در شرایطی میراث‌دار عملکرد غلط دولت‌های پیشین می‌شود که به‌صورت کلی هیچ شاخصه اقتصادی مطلوبی برای بهبود اوضاع در کوتاه مدت وجود نداشته است. سطح بالای استقراض دولت از بانک مرکزی و افزایش نقدینگی و پایه پولی و بی‌توجهی دولت به سقف اعتباری بانک‌ها موجب اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی و ایجاد تورم پرفشاری شده که زندگی اقتصادی

ویژه‌نامه
سالگرد سیزدهمین دوره
انتخابات ریاست جمهوری
خرداد ۱۴۰۱

۳۰

ایران

یکی از مهم‌ترین آسیب‌های وارده به اعتماد اجتماعی در مورد توانمندی دولت در اداره کشور به بحران بورس بازمی‌گردد، جایی که در آن رئیس دولت دوازدهم از مردم خواست که سرمایه‌های خود را به بورس بیاورند اما پس از مدتی و در مرداد ۱۳۹۹ ریزش شدید این بازار، اعتراضات مردمی را در پی داشت

جامعه را مختل کرده است. از دیگر سوی، بازگشت تحریم‌های بین‌المللی و محدود شدن روابط اقتصادی کشور بویژه روابط بانکی بین‌المللی و عدم امکان بازگشت ارزهای صادراتی حاصل از فروش نفت، فشارهای بیشتری بر دولت سیزدهم برای کنترل بازار و تأمین نیازهای مردم وارد خواهد شد. همه این تحولات منجر به بروز بی‌اعتمادی شدید به توان و اراده دولت در کنترل امور و بهبود رفاه اجتماعی شد که درنهایت منجر به اعتراضات ناشی از افزایش قیمت سوخت و انتقادات دامنه‌دار نخبگان و کارشناسان امر نسبت به سیاستگذاری پولی، مالی و اعتباری دولت در بازار سرمایه، اوراق و کالاهای اساسی در دولت دوازدهم شد.

منابع:

بانک مرکزی، تحلیل تحولات اقتصاد کلان و اقدامات بانک مرکزی در سال ۱۳۹۹، اردیبهشت ۱۴۰۰، بازیابی شده در تاریخ ۱۸ دی ۱۴۰۰ از: <https://www.cbi.ir/showitem/۲۱۶۱۶.aspx> جامعه تحلیلی خبری الف، میراث حسن روحانی برای دولت ۱۴۰۰، ۲۴ اسفند ۱۳۹۹، بازیابی در تاریخ ۱ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://www.alef.ir/news/۳۹۹۱۲۲۴۰۴۳.html> خبرگزاری ایرنا، میزان مشارکت در ۱۱ دوره انتخابات مجلس چگونه بوده است؟ ۵ اسفند ۱۳۹۸، بازیابی شده در تاریخ ۱۸ بهمن ۱۴۰۰ از: irna.ir/xjxmgP خبرگزاری همشهری، توصیه مهم روحانی به مردم برای سرمایه‌گذاری، ۲۳ مرداد ۱۳۹۹، بازیابی شده در تاریخ ۱۷ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://www.hamshahrionline.ir/news/۵۳۹۸۳۹/> خبرگزاری تسنیم، همه وعده‌های انتخاباتی روحانی/ مردم وعده‌ها را

فراموش نمی‌کنند، ۱۳ مرداد ۱۳۹۲، بازیابی شده در تاریخ ۱۰ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://tn.ai/۱۱۰۹۶۸> خبرگزاری فارس، بودجه ۱۴۰۰ و هفت کلمه حرف حساب، ۱۸ آذر ۱۳۹۹، بازیابی شده در تاریخ ۱۴ بهمن ۱۴۰۰ از: <http://fna.ir/flapla> خبرگزاری مسیر اقتصاد، مالیات بالاترین سهم را در تأمین بودجه کشورهای توسعه یافته دارد، ۱۱ آذر ۱۳۹۶، بازیابی شده در تاریخ ۱۲ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://masireqtasad.ir/۳۹۷۰۳/> خبرگزاری مشرق، اقتصاد دولت روحانی به روایت آمار، دوم تیرماه ۱۳۹۹، بازیابی شده در تاریخ ۲۵ آذر ۱۴۰۰ از: mshgrh.ir/۱۰۸۶۳۴۱ خبرگزاری تسنیم، درجه نابرابری در دولت روحانی، ۱۲ شهریور ۱۴۰۰، بازیابی در تاریخ ۱۵ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://www.eghtesadnews.com/fa/tiny/news-۴۳۱۴۸۱> خبرگزاری مشرق نیوز، به نقل از نود اقتصادی، دولت روحانی رکورددار سقوط بورس در ۳۰ سال اخیر، ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۰، بازیابی شده در تاریخ ۱۶ بهمن ۱۴۰۰ از: mshgrh.ir/۱۲۱۷۹۸۹ روحانی، حسن، سخنرانی در مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری، ۱۳ مرداد ۱۳۹۲، بازیابی شده از پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری: www.president.ir/faV۰۴۷۱ عبداللهی، محمد رضا، گزارش تصویری از وضعیت اقتصادی کشور، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس، خرداد ۱۳۹۹ مرکز تحقیقات صدا و سیما ایران، عملکرد اقتصادی دولت‌های یازدهم و دوازدهم در آینه آمار و نگاه مردم، مرداد ماه ۱۴۰۰ محمدباقر نوبخت، درمصاحبه با خبرگزاری الف، دولت به‌دنبال افزایش ۱۱۲ درصدی درآمد حاصل از هدفمندی یارانه‌ها، ۸ آذر ۱۳۹۸، بازیابی شده در تاریخ ۱۷ بهمن ۱۴۰۰ از: <https://www.alef.ir/news/۳۹۸۰۹۰۸۰۱۴.html> وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، پایش فقر در سال ۱۳۹۹، معاونت رفاه اجتماعی، دفتر مطالعات رفاه اجتماعی، تابستان ۱۴۰۰ Statista, (۳۰ November ۲۰۱۷), The Countries with The Heaviest Tax Burden. available at: <https://www.statista.com/chart/۱۲۰۶۵/the-countries-with-the-heaviest-tax-burdens/> World Bank, (۲۰۲۱) GDP (current US\$) - Iran, Islamic Rep available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=IR> The Economist (۲۰۲۱) United States, Selected countries on the especially designated nationals and blocked peoples list. Available at: www.petersoninstitute.org/international-economics-office-of-foreign-asset-control. [۱] <https://poverty-research.ir/wp-content/uploads/۲۰۲۱/۰۸/۱۶.pdf>